

ձեր և ոչ թէ անձնագրութիւններ, ուստի բը-
նական է որ մի և նոյն անձի մի քանակ
գործը գաւառագրութեւ չափով պատուէ մի ու-
րիշ գործին էլ պէտք է գովասանել: Բայց որ-
եւից որ թէ անձնագրութիւններ, այլ նշանք գոր-
ծերը քննադատած կը լինին: (Մշակի) այժմեան
անձնագրութեւ յարմարեաց առարկայ Մամբ-
րներ և Մանկուններ վաղը կամ միւս որ ազ-
գայութիւնը գործունէութիւն մը ցոյց տան, որքե-
զովաւոր չը պէտք է արժանանան, ըստ որում
(Մշակը) նշանք ժամանակ մը վրայ էր անուա-
նած: Մեր կարծիքով ընտ, (Մշակի) կողմից
պատշաճ կերպով կը գնահատուին: Այս կէտերը
(Մշակի) գործունէութեան չընտանով անգրական
կերպով են, բայց արեւոյ շատ անգրական
այս պարզ քանը ընտանել չեն ուզած և իրար
քանակութիւն չեն անուան: Երբեք մը կը գա-
տէ միշտ ներկայի գործեր և անարարական կեր-
պովներ և ընդհանուր կարծիքը կամ աւելորդ, ընտ
չէ կարելի պահանջել որ ներկայի վրայ յայտնած
մարեր կամ գաղափարներ ազգային նախը կը
անփոխել պահանջեն և կամ ազգային մարերը
ներկայի անգրականութեան լինին, ու կը նշան-
կէ յետագիւնեան լինել և ժամանակակից ու-
ղով չափել: որը ոչ մի անձամբ կամ գովելի
չէ՝ ուր մնաց ազգի և անարարական շահերին
ժառանգ ազատ լրացել մը նախը: (Մշակը)
այն պարտականութեան նախը էլ յարմար-
կաններ է շատ: Արեւմտի մը տակ: Հայաստանի
նիւթական գրութիւնը մի ժամանակ քաւ-
կանին անգործ էր և ապաւով, իսկ մասուր և
բարոյական կեանքը անմիջապէս (Մշակը) պաշտ-
պան անգրական լուսաւորութիւն ժառանգելու
նպատակու: Կենտրոն ընկերութեան մը և ուս-
անային կրակը կարգաց նշան նիւթական
զինելու: Եթէ պատերազմը, անարարաց տե-
րութեան և կամ անանկեայ տեղի և ուրիշ զո-
րազ պատահարներ պատճառաւ Հայաստանի
ընտանիքներ անտեսական գրութիւնը խախտուի,
անտեսարար տեղ ընդհանուր ազգութեան և
Քաւասութեան, լրացելի է այս վիճակը անանկ-
եայ նիւթականութիւնը և ժամանակ նիւթական
մասին յետագիւնեայ առաջարկէ, որքեզ յա-
նաք գործած կը լինին և պահել կարելի է

նեանցեղէն որ նոյն լրացելը փոփոխում է,
նախապէս անգրականներ չափել, այս առար աս-
քը վաղը կը ներքէ և կամ Հայաստանի նախը
զարգացները նշանակութիւնը ուրանում է: Թէ
այսպիսի գաւառագրութիւններ որքան խախտ
կերպական կը լինեն, ոչնչամիտ մարդուն նա-
կանայի է: (Մշակի) նախը ապաւով:
Իսկ ինչ որ վերաբերում է նախապատեւութեան
նպատակը—անտեսանելի խորհուրդ կը տալին
զինելից ընտ չը գաղափար: Հայաստանի նիւ-
թական կողմ է թէ բարոյական, անտեսական
կամ մասուրական գաղափար: Եւ կը արդիւն-
քի առաւանձնեան նախըները է կարծում: Եթէ կ.
Պաշտ ազգային գործունէութիւն մէջ կան անըզու-
նակներ, բայց կան նաև աշխարհի աննեւեր,
խաւնե, քանիւն, գործունէայ և զինակաւորութիւն
զուանկ աննեւեր, որոնց թիւը անմիտաւորութիւն
տակու, բայց նշանք անգրականութիւնը աննեւ
բարեր է, այնպէս որ նշանք փառանքած գա-
ւառները ընտ անգրական և ազգային չեն կոր-
սուիք, յայտնաւ Հայրենեայ կը գործողութիւն:
Իսկ ազգային մարերը շատով կը պարզուին
և ժամանակը կը ընտ Հայաստանի նախը նոր
կեանք: Միայն առ այժմ նախընտ է գործել
և յուսով:

Լ. Գ.

ՆԵՐՏԻՆ ԼՈՐԻՍՏ

«ГОЛОСЪ» լրացելը նախընտ է որ մանկան
պատմի նախընտական և անգրականութիւնը լինելը
փոքրացած կը լինին:

«Мок. Телеграфъ» կարծում որ կովկասեան
փոփոխուց նշանակելու է կամ կան լորիս-
Մէլիքով, կամ Միլիտան:

«С. Петербургскія Вѣд.» լրացելը նախը-
նտ է որ Ս. Պետերբուրգի աննեւական ըն-
կերութեան ազգանշանութեան լորիսը ինչպէս
է ներկայացնել կառավարութեանը, որ իրան
յաննեւի կերպով է ծրարելը նոր ձեռն ազգա-
րկի մասին գիտնականացնել անագրական և
մանկելու նախը:

այն կրակայ պատերազմը պարսից անգրան գա-
ւառութեան զին:

Այսպէս մենք կատարելովք նոյն պատերազմի
մէջ ընկած քաւերի նշանակութեանը: Այսպէս վար-
գանակը նախապէս աննեւականութեան որն է,
Մեր առն զրոյն է վարդապետի գաղափար, իսկ
նրա վրայ գրած են մեր որերը: Մենք նախը-
նտ ենք այս առաջարկ մէջ մի մեծ ուրախագրու-
թեան նախը: Մեր ուրախ նոյն ընտարու-
թիւնը, նոյն նախապէս ունի, ինչ որ կը վար-
գանի նախ միտքանկան նախընտականներ, նա-
խընտարներ և մարդկային ուրախ: Այսպէս, այս
առաջարկ մէջ, նոյնպէս նախընտ է մեր աշ-
խարհի նախընտականութիւնը և իշխանութեանը:
Իսկ ձեր մէջ կանգնած է մի նոր վարդան, որ
կաննում է նախընտի ազատութեան գրաւը
բարեկամները:—Վերջին խաղերի միջոցին քաւ-
զիւր ձեռքը մենեղ զէպի Կաթիլ քէլը:— Թող
անգրանի աննեւ մէկը մանկայ այդ սուրբ գա-
ղափար, Թող նախընտ խախտ ու անտեսանել
և ուրախ զին, անտեսարական կերպով ապ, որ
կը նեանի այդ ներսին, որը իր փառաւոր
յաղթութիւններով մեզ ցոյց տուեց, որ ընդու-
նակ է իր յաննեւ առած գործին:

Բարեկամ ուրախ իր խաղը, և մինչև որ
կը կատարվի ուրախագրութեան արարու-
թիւնը, նա կարգաց մի աղաթը:

Եթէ Տէր Աստուած, Աստուած Հայկի, Արամի
և Տիգրանի, առաջի մեզ վարդանի ու նրա ա-
նակից քանանները՝ Եփրատի ու Կարմիր նոյն,
Թող նախընտի այդ մեծ պատգամները նախը-
նտ և գործութիւն ապ մեզ, Թող ներշնչէ մեր
մէջ նախընտարութեան կեանքը, որ աննեւ
այդ քաւերի արեւմտին, որ նշանք պէս մեր նա-
խընտի ազատութեան նախը պատերազմները,
որ նշանք պէս փառաւոր մանկ մեաններ: Եթէ Տէր
Աստուած, Դու, որ առաջնորդելը Մովսէսին
խաղալը դուրս քերէլ նախընտի գործութիւնից,
Դու, որ քո արեւմտ անը արարեցիւ (Արարաւ,
մի գաւառներ զրա, մով և կրակի միջից ան-
կաղիք նշանք, և անգրան աղաթ նշանք առ-
նից ուղեւորներով, խաղալը ընտանիքի նրա
նախընտ խաղալը կերպով,—նոյն արեւմտ
այն նախընտարութիւնը արարեցի և Հայկի գա-

ւանկերի վրա, որոնք նախ քան բոլոր աղաթը
ընդունեցին քո սուրբ Անտարանի լոյսը, որոնք
աննե ինչ զանգն, աննե ինչ կարգի քո առ-
նախընտի արարութիւնը պահպանելու նախը: Եթէ
Տէր Աստուած, իշխի գրաւոր, որ ընտանիքի
մարդկութեան նախապէս զոյգը, իշխի քո
սուրբ Արարաւ, որ Դու առաջին անգամ գա-
ւառութեան անգրան կազմեց քեզ նախը, իշ-
խի սուրբ Էփրատի, որ քո միտքին Որդին
երկնայից իջեցաւ, աննեպէս Հայաստանի Լու-
սաւորի նախ և արեւմտ նախընտ նախընտ
առ.—իշխի աշխարհի անգրան քեզ նախընտ այդ
երկնայի և նրա նախապէս մարդկային, և մի
Թող սուրբ, որ նա կրակի, ոչնչանայ անընտանի
մեանցի: Եթէ Տէր Աստուած, մարդիկ մեր արեւ-
մտ, որ նախապէս և աննեպէս նախընտ
քո սուրբ խաղին ու անտարանին, և ընդունի
մեր ուրախ որդիս կրակի, աղաթութեան և նախը-
նտի փրկութեան ուրախ, և առաջի մեզ քո
արարութիւնը, սուր գործութիւն քո ժառանգին,
որ քաւութեան կատարին այն մեծ գործը, որ
սկսած են քո անունով: Եւ որի նախը լինի քեզ
փառք, յախանան, ամեն:

Աղաթից յետոյ աննեպէս անընտ գաղ-
երկնայ երկնայից սաղմուք, Բարեկամ, զիպանա
նախ, և ընդունի քո մէջ գրած նախը: Այդ
աղաթանկութեան ժամանակ քանի զանգու-
նեք աննեպէս նախ, և կարծես, կրկնի բոլոր
աննեպէսը քան իման և աննեպէս նախընտ
նախ ուրախութեան արարութեանը:

Անոյ կատարելու, ուրախ խաղալը, ներ-
սեւ արեւմտականութեան նախ արեւմտ իշխաններ
արեւը, որ գրած էին վարդանի գաղափար վրա,
խաղի և անտարանի մաս: Իսկ յետոյ կարգաց-
վեցաւ կրկնեան Թուրքը: Դու նախընտ նոյն
քովանկութիւնութիւն ունի, որ զրկեցաւ վարդա-
նայ պատերազմի սկզբում, փոփոխութիւնը մի
քանի աննեպէսներ մէջ էր միայն, Ան նրա
արեւմտը:

Հարգաւոր կըրք սուրբ իր մեծութեան վրա
պիտի բարեկամայ, կըր որ նա գաւառներութիւն
կը գործէ ուրախ և միտքանկութեան զին, Հայրը
պիտի չը իմայի իր որդուն, և որդին աննեպ-
թիւն չի պիտի անէ նոր պատգամ, կըր պէտք

(Մշակի) խաղալը նախ մէջ առնեցան
աննեպէս նախընտարութիւնները յայտնա արար-
անցի, որ աննեպէս է Թիֆլիսում աննեպէս
կայսր Ալեքսանդր II-ի անունով: Մէլիք Փիլա-
րան 3 ր., Հանգաւոր վարդանեան 5 ր., Ես-
րաթիւն Արամեան 3 ր., Եսփաննեւ Միլիքով
2 ր., Եսգոր Եսրաթիւնեան 3 ր., Արամեան
և Նիկեանց 3 ր., Տէր-Յակոբեան 2 ր., Եսփ-
նեանց 2 ր., Եսգորներ Տէր-Միլիքովեանց 6
ր., Բարգաւ Նիկեանց 3 ր., Եսփաննեւ Քաւ-
րով 3 ր., Բաւաւով և Ալաւկով 5 ր., Ալեք-
սանդր Ամիրզով 2 ր., Մէլիք Սարիով 2 ր.,
Միլիքայի Կաւաւով 2 ր., Թոմա Պեպեւով 3
ր., Հալի կարապետ Եսփանդով 2 ր., Զեքա-
Յերթ 3 ր., ՕՏՏԱՆԻ ՍԵՐԵՐՈՒՄԵՐԻ ԻՅԱՆԵ
ՔՐԻՏԿՈՎՍԿԻՅ 1 ր., ՄՈՆՏԻՅ ԿՅԱՅՈՅ 2 ր.,
ԼԵՅՈՒՆԴ ԼԵՅՈՒՆՈՎՍԿԻՅ 1 ր., Զարիկ Բարովի
2 ր., Զարիկ Տէմիրեան 1 ր., Այա Ամերթ 1
ր., Անտիք Եսրաթեան 1 ր., ԱՏԱՆԵ ԹԵՐ-ՄԻ-
ԿԵՅՈՅ 1 ր., ՍԵՐԵՐ ԻՅԱՆՈՅ 1 ր., Լեւորեան
2 ր.: Ընդամենը 67 բարք, իսկ առաջին 283
բարք գումարի նախ միտքին կան 350 բարք:

Եսփանկութեան առնալը մի փոքրիկ
զրգայի նախ ընդուն, որ ապում է Թիֆլի-
սում Մէլիք-Եսփանդանցի ազգութեան և որի
փրկութեան է Կաւաւիցութիւն արարաց մէջ,
Կրգայի փոփոխեց տանկաւայ բարգաւոր
ն. ք. Գ. Եսփանով և Զարգաւոր Կրգորեանցի
գրաւանաւորեցում: Կըր 10 կապէլ է:

ԱՐՏԱԿԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՖԼԻՍ

«Քէյսերի» ընկերութեանը Հաղորդում
են Կ. Պաշտից աղաթի 24-ից: Սուր պե-
տութիւնների զեպանների մաս կզած պա-
տերազմական գործակաւորները Տրաւիքի-
ցան կազմել մի նախընտ յայտնի երկր-
ները Եսփանտանին յաննեպէս: Համար Ա-
սում են, որ պետութիւնները վնաս են

է կուլի իր անունին այրի նախ և ժառան պիտի
գաւառայ իր արեւմ զին, կըր նախում աննեպ-
տարութիւն կը նախը: Հայրենիքի սկը և նրա
ազատութեան միտքը պէտք է Բաւաւոր լինի
աննե գործողութիւնների վրա, և աննե ինչ պի-
տի զով: այդ ազատութիւնը զնելու նախընտին:
Անպաշտան Եսփանդութիւն զէպի գործի զէպ-
տարը,—պէտք է լինի որդի, և այդ որդիքի նա-
խընտարը կըրգուին իր գաւառագրութեան
պատմը նոյն զիպարից:

Երբ կըրգան Բաթի ընկերացումը վերջացաւ,
կարգաւորութեան Կաթիլ քէլին կանգնել
իր մաս: Արգայ ներսի զէպը չէր ցոյց տալին
այն անտեսանել նախընտարութիւնը, որ արեւմ
և աննե մի մարդու արեւմ այսպիսի աննեպէս
բարեկամութեան Կաթիլները, որով մանցան նա
արարանին, արարայաւում էր մի առանկին վե-
նութիւն, որ մանկեւ կը աննեպէսութեան քաղի
տակ: Եսփանով կարգաւորութեան մաս, խաղի մի
փոքրիկ նախ:

«Եսգորներ, առնալ նա իր աննեպէս աննե
մայնով,—են իմ քաւաւոր եմ նախընտ, որ
ինչ փրկելիցան աննեպէս այն յարման զուրք,
որին կարաւ էր մեր նախընտը, որին վաղուց
ապաւում էր նա: Իմ յայտն մեծ է, Ես նախա-
նած եմ, որ Հայաստանի Աստուածը նախընտ կը
պատմէ մեր գործը, որպէս շատ անգամ ցոյց է
տուել իր աննեպէսութիւնը մեր նախընտին: Մեր
նախընտը սուրբ է, մեր աննեպէսութիւնը չէ
կրում իր փառաւորութեան ոչ մի բն: Մենք
պիտի կուլիք բարութեան, անարգարութեան և
սարկութեան զին: Իսկ քանութեանը, անարգա-
րութեան և սարկութեանը պիտի են Աստուծայ
առնել: Ես իմ յայտն զէպ եմ նախընտ, աննեպէս,
նախաւորութեան մարդկային վրա և աննե վրա, կը
բարեկամ, որ մարդկային նախընտարութիւնը է,
Հաստատով, աննեպէսութեան, աննեպէսութե-
անը պիտիք մեր նախընտին,—և այդ նրա
յաղալութեան աննեպէսութեան պատմին է:»

Անտեսանել իշխանների խաղալը պիտի
զին ներքով մանկայ քէլին: Կըր նախ նախ-
բարում էին վարդանի գաղափար վրա գրած խախ-
տ և անտարանը, յետոյ անտարանութեան մեծ
էին ապաւով քէլին: Իսկ քէլը վեր էր անունով

երկրները յաննեպէս արք շարքից յետոյ
այն ժամանակից, կըր գրա վերաբերող
գաղափար կը ստորագրի: Կաղափարը կը
ստորագրվի մի աննեպէս յետոյ, կըր կը առ-
գի Բ. Կրան պատգամներ: Երկի զեպան
ները մի մարդ ունեցան, որի մանկան
քննում էին պատերազմական գործակաւոր-
ների առաջարկութիւնները:

„Polit. Corresp.“ լրացելը Հաղորդում
է, որ աննեպէսական զեպան Կաթիլ զեպ
կը Տոյ Կ. Պաշտից մէջ: Նա կը փոր ի
պաշտանը աննեպէսական միջնե այն և
մանկ, կըր կը վերջանայ յաննեպէս ինչի-
քը: Հաստատում են, որ Կաթիլն էր քո
խաղին յայտն Կաթիլներին:

Կերպիւ-փառա իւրաք Հաննեպէս յետոյ
Հաստատում անունին այրանցիներին և նը-
րանց ներկայութեանը մի շատ խաղ, որ
վերջը յայտնեց, թէ ապաւորութիւնը
պաշտպանում են սուր բախտակցիները,
որ իրանց շահերի մասին Հաղալով, աշ-
գրութիւն չեն գործնում մարդկային զեպ-
քերի վրա: Եթէ պարանցիների ցանկութիւն
ները իրաւացի են, թող նրանք ապաւ-
նին զիմեն: Կերպիւ-փառայի այդ նախ
ապում է մեծ քանակութեանը և սարած.
ված է ամրոցը Ալաւկայի մէջ: Իսկայի
մէջ ապրող միւսիւնեան անգրանները այնու-
ղից արարում են:

Կերպիւ-փառա արգին երկու անգամ նա.
կատարաւ է աննեպէս այրանցիներին Հեւ,
և թէպէս նա յաղթուց է Հաննեպէսի,
բայց չէ կարողացել անգոր գործնել այրան-
ցիներին, որոնք գործնայ կննարանցում
են իրանց ոյտերը: Այրանցիները մի մեծ
պատերազմել են թիւրքերի Հեւ և են
թարգիլի նշանք 15 թնդանութեան կրակին
և միայն թիւրքերի մի աղա յարման

գաղափար վրայից նրանց որերը և իր մեծով
յաննեպէս էր անընտին:

Աննեպէս առաջ մանցան Զանգուրի Թոյս
իշխանը, յետոյ նրա աննեպէսը: Կենտրոնի Կ-
խան Ստեփաննեւ Եսփանդանց և Թոյսի պ-
գաւանը: Մէլիք Կաթարը, Եսփան Եսփանդանց
իշխորի մէլիք Փարապանց իր փառայ սեր Ան-
տիքի և իր որդի Սուլի գործակարի նախ Կաթիլից
յետոյ մանցան Կենտրոն աննեպէսը—Կաթիլի
Պաղ գործակարը: Միտքանցի՝ մէլիք Կաթիլ փա-
կան գործակար և սեր Կաթարը, որ կովում
էր (Աւար կըրց), Բաղաթերից՝ Աղա զու-
րաւոր, Կիւլ-երկնայ՝ Կաթար գործակարը: Եթէ
նախընտի՝ Սուրգիս գործակարը, Զուրապի՝ Սուր-
մէլիքի երկու որդիները՝ Անտ և Սեփաւ Ես-
թիկի՝ Կիւլի տանտուրը, իսկ Տաթիլի յիւրա-
րից՝ Այսի, Եսփան և արարաց: Աննեպէս ան-
տերները, Եսփանցի՝ Միտան և Ստեփան ան-
տերները, Զանգուրից՝ Վարդան, Քովաւ, Թո-
րիկ և Եսփաննեւ տանտուրները: Մեղիկի
մէլիք Կաթարեանցը, իսկ նրա յիւրապիցի՝ Ես-
փաննեւ, Սարի և Աստիլ տանտուրները:

Անտեսանել մանցան Կաթիլ-քէլին Եսփան-
տանից կըր քաւերը՝ Միլիքայ սարապարը:
Բայրեկայ իշխանը և միտքները, որոնց աննե-
նեք յայտնի է մեզ: Բարեկամ յետոյ անտար-
անութեան կըրում աննեպէս Տաթիլի փառի միտք-
նութիւնը՝ փանաւոր: Ներսեւ արեւմտականութեան
որ այնպէս պատարագիլ էր, առան և երկու և
պիտիպաններ, և քան ու յոր փաղապաններ
Վանքի մեծ գաւիլից, որ կովում էր (Թաւա-
րի), այսպէս ստորականից աննեպէս գաղափար էր
Այսպէս պատարաւում էր մի նախ անգամ նախ
նախը: Տանտուրից գաւա զաւով, Եսփանդանց
գաւա իշխանների ու երկրի տանտուրի նախ
մեղին զէպի գաւիլից: Բաղալութիւնը այդ մի-
ջին լրացել էր Վանքի բաղը: Երբ անտես քէլին
նախընտարը նախընտ արեւմտեան նրան փրկե-
նեք: Գործելով: Նա բոլորին զուր աննեպէս և ան-
ցաւ:

Նոյն որը անտարանցան նրա շարքը 6638 քո
մաւոր զինարարներ:

(Կը շարունակվի)